

Arrêt de la Cour
Mål C-42/02

Diana Elisabeth Lindman

(begäran om förhandsavgörande från Ålands förvaltningsdomstol (Finland))

«Frihet att tillhandahålla tjänster – Lotter – Belopp som vunnits i ett lotteri i en medlemsstat –
Inkomstskatt – Lotteriskatt – Särskild ordning för Åland»

Förslag till avgörande av generaladvokat C. Stix-Hackl föredraget den 10 april 2003

Domstolens dom (femte avdelningen) av den 13 november 2003

Sammanfattning av domen

Frihet att tillhandahålla tjänster – Begränsningar – Skattelagstiftning – Beskattning av lotterivinster från lotterier – Undantag enbart för lotterivinster från lotterier som anordnas inom det nationella territoriet – Otillåtet

(Artikel 49 EG) Artikel 49 EG utgör hinder mot att en medlemsstat tillämpar regler enligt vilka lotterivinster från lotterier som anordnats i andra medlemsstater vid inkomstbeskattningen räknas som skattepliktig inkomst för vinnaren samtidigt som lotterivinster från lotterier som anordnats i ifrågavarande medlemsstat är skattefria vid inkomstbeskattningen.

(se punkt 27 samt domslutet)

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 13 november 2003(1)

Frihet att tillhandahålla tjänster – Lotter – Belopp som vunnits i ett lotteri i en medlemsstat –
Inkomstskatt – Lotteriskatt – Särskild ordning för Åland

I mål C-42/02,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Ålands förvaltningsdomstol (Finland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i ett förfarande som anhängiggjorts av
Diana Elisabeth Lindman,

angående tolkningen av artikel 49 EG,meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen),

sammansatt av ordföranden på fjärde avdelningen C.W.A. Timmermans, tillförordnad ordförande på femte avdelningen, samt domarna D.A.O. Edward (referent) och P. Jann,
generaladvokat: C. Stix-Hackl,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Diana Elisabeth Lindman, genom henne själv,
- Finlands regering, genom E. Bygglin, i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom A. Snoecx, i egenskap av ombud, biträdd av P. Vlaeminck, avocat,
- Danmarks regering, genom J. Molde, i egenskap av ombud,
- Norges regering, genom G. Hansson Bull och H. Klem, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom R. Lyal och K. Simonsson, båda i egenskap av ombud,
- Eftas övervakningsmyndighet, genom E. Wright och V. Kronenberger, båda i egenskap av ombud,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 23 januari 2003 av: Finlands regering, företrädd av E. Bygglin, Belgiens regering, företrädd av P. De Wael, i egenskap av ombud, kommissionen, företrädd av K. Simonsson, och Eftas övervakningsmyndighet, företrädd av E. Wright,

och efter att ha hört generaladvokatens förslag till avgörande den 10 april 2003,

följande

Dom

1 Ålands förvaltningsdomstol har, genom ansökan av den 5 februari 2002 som inkom till domstolen den 15 februari samma år, med stöd av artikel 234 EG ställt en fråga angående tolkningen av artikel 49 EG.

2 Frågan har uppkommit inom ramen för en tvist mellan Diana Elisabeth Lindman och skatterättelsenämnden på grund av att denna avslog hennes rättelseyrkande om skattebefrielse för det belopp som hon hade vunnit i ett lotteri i Sverige.

Tillämpliga bestämmelser

A – Gemenskapsrättsliga bestämmelser

3 Enligt artikel 49 EG gäller följande:

”Inom ramen för nedanstående bestämmelser skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen förbjudas beträffande medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan stat inom gemenskapen än mottagaren av tjänsten.”

B – Nationella bestämmelser

4 Enligt 1 § lotteriskattelagen (552/1992) skall lotteriskatt betalas till staten på lotterier som anordnas i Finland. Enligt 2 § i denna lag avses med lotterier bland annat penning- och varulotterier. I 3 § i samma lag föreskrivs att skattskyldig är den som anordnar ett lotteri.

5 85 § inkomstskattelagen (1535/1992) har följande lydelse: ”Skattepliktig inkomst är inte vinster från lotterier som avses i 2 § lotteriskattelagen ...” Av handlingarna i målet framgår att skattefriheten endast gäller för lotterier som avses i 2 § lotteriskattelagen, vilken endast omfattar lotterier som anordnas i Finland.

C – Den särskilda ordningen på Åland

6 Enligt självstyrelselagen för Åland (1991/1144) hör lagstiftningen om lotterier och andra penningspel till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Landskapslagen om lotterier (*Ålands författningssamling* 10/1966) innehåller föreskrifter om anordnande av lotterier. Lotteri får anordnas med tillstånd av landskapsstyrelsen på det sätt som anges i denna lag. Tillstånd att anordna lotteri- och spelverksamhet som avses i 3 § landskapslagen om

lotterier får meddelas för offentligrättsliga föreningar som bildats enligt landskapsförordning. De medel som inflyter genom föreningens verksamhet skall upptas i landskapet Ålands budget och användas för att främja projekt som är allmännyttiga eller av allmänt intresse, liksom projekt som kan anses gynna föreningens verksamhet och ändamål.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

7 Diana Elisabeth Lindman är medborgare i Finland och bosatt i Saltviks kommun på Åland (Finland). Den 7 januari 1998 vann hon 1 000 000 SEK vid en dragning i AB Svenska Spels lotteri som ägde rum i Stockholm (Sverige). Hon hade köpt sin vinstlott under en vistelse i Sverige.

8 Denna lotterivinst ansågs utgöra förvärvsinkomst som skulle inkomstbeskattas år 1998, och på denna uppbars statsskatt till den finska staten, kommunalskatt till Saltviks kommun, kyrkoskatt till församlingen samt en sjukförsäkringspremie, som tas ut med stöd av sjukförsäkringslagen och hänger samman med den försäkrades kommunalbeskattning.

9 Diana Elisabeth Lindman yrkade rättelse av beskattningen vid skatterättelsenämnden på Åland för att hennes beskattning skulle korrigeras. Yrkandet avslogs den 22 maj 2000 med motiveringen att 85 § inkomstskattelagen inte hindrar beskattning i Finland av vinster från utländska lotterier.

10 Diana Elisabeth Lindman sökte ändring av skatterättelsenämndens avslagsbeslut genom besvär vid Ålands förvaltningsdomstol. Hon yrkade att beskattningen av den lotterivinst hon erhållit från Sverige skulle upphävas. Alternativt yrkades att vinsten inte skulle beskattas som förvärvsinkomst utan som kapitalinkomst, vilket innebär en lindrigare skattesats.

11 Ålands förvaltningsdomstol fann att inkomstbeskattningen, antingen som förvärvs- eller kapitalinkomst, av vinster från utomlands anordnade lotterier eventuellt kan anses utgöra en särbestämmelse som grundas på var tjänsten tillhandahålls.

12 Ålands förvaltningsdomstol fann att ärendets avgörande fordrar en tolkning av gemenskapsrätten. Den beslutade därför att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Utgör artikel 49 EG i fördraget om upprättandet av den Europeiska gemenskapen hinder mot att en medlemsstat tillämpar regler enligt vilka lotterivinster från lotterier som anordnats i andra medlemsstater vid inkomstbeskattningen räknas som skattepliktig inkomst för vinnaren samtidigt som lotterivinster från lotterier som anordnats i ifrågavarande medlemsstat är skattefria vid inkomstbeskattningen?”

Prövning i sak

Yttranden som inkommit till domstolen

13 Diana Elisabeth Lindman har gjort gällande att den finska lagstiftningen är diskriminerande eftersom hon, om hon hade bott i Sverige eller om hon hade vunnit beloppet som är i fråga i målet vid den nationella domstolen vid ett finskt lotteri, inte hade inkomstbeskattats.

14 Den finska, den belgiska, den danska och den norska regeringen anser att den finska lagstiftningen är förenlig med artikel 49 EG. De har i det avseendet hämtat stöd i domstolens rättspraxis (dom av den 24 mars 1994 i mål C-275/92, Schindler, REG 1994, s. I-1039; svensk specialutgåva, tillägg, s. 119, av den 21 september 1999 i mål C-124/97, Läära m.fl., REG 1999, s. I-6067, och av den 21 oktober 1999 i mål C-67/98, Zenatti, REG 1999, s. I-7289) för sin ståndpunkt att beskattningen av lotterier endast är en särskild aspekt i det allmänna lotterisystemet. Medlemsstaterna har inom detta område ett stort utrymme för skönmässig bedömning. Enligt nämnda regeringar kan eventuella begränsningar rättfärdigas av tvingande hänsyn till allmänintresset att bekämpa skadeverkningar av lotterier, i den meningen att skattefrihet för utländska lotterivinster skulle uppmuntra allmänheten att delta i sådana lotterier.

15 Den finska regeringen har mera precist gjort gällande att beskattningen av vinster i lotterier som anordnas utanför Finland motiveras av att det är omöjligt att i denna stat beskatta de utländska företag som erbjuder penningspel i utlandet. I annat fall skulle personer som är skattskyldiga i Finland och de som anordnar lotterispel ha samma skattemässiga fördel, oberoende av huruvida intäkterna är avsedda att tillgodose allmännyttiga ändamål i ursprungsstaten eller om lagstiftningen i denna stat är avpassad för att ändamålet i form av konsumentskydd och förebyggande av sociala problem skall beaktas.

16 Kommissionen och Eftas övervakningsmyndighet anser att en medlemsstats beskattning av enbart vinster i lotterier som anordnats i andra medlemsstater strider mot artikel 49 EG, och att detta inte kan rättfärdigas av allmänintresset.

17 Kommissionen har åberopat domen av den 11 juni 1998 i mål C-283/95, Fischer (REG 1998, s. I-3369), och hävdar att en medlemsstat till följd av principen om skatteneutralitet inte får ge en person som vinner på ett i en annan medlemsstat lagligen anordnat lotteri en sämre behandling än den som ges en person som deltar i ett lotteri som anordnas i förstnämnda stat.

Domstolens svar

18 Domstolen erinrar inledningsvis om att även om frågor om direkt beskattning omfattas av medlemsstaternas behörighet, skall dessa icke desto mindre iakttas gemenskapsrätten när de utövar sin behörighet (dom av den 11 augusti 1995 i mål C-80/94, Wielockx, REG 1995, s. I-2493, punkt 16, av den 16 juli 1998 i mål C-264/96, ICI, REG 1998, s. I-4695, punkt 19, av den 29 april 1999 i mål C-311/97, Royal Bank of Scotland, REG 1999, s. I-2651, punkt 19, av den 6 juni 2000 i mål C-35/98, Verkooijen, REG 2000, s. I-4071, punkt 32, och av den 3 oktober 2002 i mål C-136/00, Danner, REG 2002, s. I-8147, punkt 28).

19 När det gäller bestämmelserna i EG-fördraget rörande friheten att tillhandahålla tjänster är dessa, såsom domstolen redan har slagit fast angående anordnande av lotterier, tillämpliga på en verksamhet som består i att ge användarna möjlighet att mot betalning delta i penningspel (se domen i det ovannämnda målet Schindler, punkt 19). En sådan aktivitet omfattas följaktligen av tillämpningsområdet för artikel 49 EG, så snart som åtminstone en av tillhandahållarna är etablerad i en annan medlemsstat än den där tjänsten tillhandahålls. Målet skall därför prövas med utgångspunkt i friheten att tillhandahålla tjänster.

20 Enligt fast rättspraxis innehåller artikel 49 EG inte bara förbud mot all diskriminering på grund av nationalitet av en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat, utan också alla former av begränsningar av och hinder för friheten att tillhandahålla tjänster, även om dessa tillämpas utan åtskillnad på inhemska tjänsteleverantörer och tjänsteleverantörer som är etablerade i andra medlemsstater (se dom av den 13 februari 2003 i mål C-131/01, kommissionen mot Italien, REG 2003, s. I-1659, punkt 26).

21 Det är i målet vid den nationella domstolen ostridigt att utländska lotterier behandlas annorlunda i skatterettsligt hänseende än finska lotterier, och att de har en oförmånlig ställning i förhållande till de finska lotterierna. Med tillämpning av lotteriskattelagen är det nämligen enbart vinster från lotterier som saknar tillstånd i Finland som anses utgöra skattepliktig inkomst, medan vinster från lotterier som anordnats i denna medlemsstat inte utgör skattepliktig inkomst. Den finska regeringen har för övrigt vidgått att förekomsten av en sådan lagstiftning medför att en skattskyldig person i Finland föredrar att delta i lotterier som anordnas i Finland framför att delta i lotterier i andra medlemsstater.

22 I motsats till vad nämnda regering har hävdar leder beskattningen av tillhandahållare av lotterier som är etablerade i Finland, i deras egenskap av anordnare av penningspel, inte till att den finska lagstiftningen mister sin uppenbart diskriminerande karaktär. Nämnda skatt kan nämligen inte likställas med inkomstskatten på vinster som skattskyldiga personer erhåller vid deltagande i lotterier som anordnas i andra medlemsstater.

23 Den finska regeringen har tillstått att den nationella lagstiftningen kan vara diskriminerande, men samtidigt hävdar att den kan rättfärdigas av sådana tvingande hänsyn till allmänintresset som förebyggande av missbruk och bedrägeri, minskning av

sociala problem som orsakas av spelande, bekostandet av allmännyttiga aktiviteter och upprätthållandet av rättssäkerheten.

24 Den norska regeringen har som rättfärdigande skäl också anfört behovet av att bekämpa skadliga verkningar av spelberoende, något som ingår i området för allmän hälsa. Således finns det centra för rehabilitering och andra anläggningar för behandling av spelberoende personer. Spelandet orsakar också sociala problem i form av försämrade ekonomi för den spelberoende personens familj, skilsmässor och självmord.

25 Domstolen erinrar i detta avseende om att de skäl som en medlemsstat kan åberopa för att motivera en begränsande åtgärd som medlemsstaten vidtagit skall åtföljas av en bedömning av lämpligheten och proportionaliteten av denna åtgärd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 november 1995 i mål C-55/94, Gebhard, REG 1995, s. I-4165, och av den 26 november 2002 i mål C-100/01, Oteiza Olazabal, REG 2002, s. I-10981).

26 Av de handlingar som i målet vid den nationella domstolen överlämnats av den hänskjutande domstolen till EG-domstolen framgår inte någon statistik eller något annat som påvisar att riskerna som är förknippade med lotteri är allvarliga eller, *a fortiori*, att det finns ett särskilt samband mellan sådana risker och medborgarnas i den berörda medlemsstaten deltagande i lotterier som anordnas i andra medlemsstater.

27 Frågan som ställts skall alltså besvaras så att artikel 49 EG utgör hinder mot att en medlemsstat tillämpar regler enligt vilka lotterivinster från lotterier som anordnats i andra medlemsstater vid inkomstbeskattningen räknas som skattepliktig inkomst för vinnaren samtidigt som lotterivinster från lotterier som anordnats i ifrågavarande medlemsstat är skattefria vid inkomstbeskattningen.

Rättegångskostnader

28 De kostnader som har förorsakats den finska, den belgiska, den danska och den norska regeringen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

– angående den fråga som genom beslut av den 5 februari 2002 har ställts av Ålands förvaltningsdomstol – följande dom:

Artikel 49 EG utgör hinder mot att en medlemsstat tillämpar regler enligt vilka lotterivinster från lotterier som anordnats i andra medlemsstater vid inkomstbeskattningen räknas som skattepliktig inkomst för vinnaren samtidigt som lotterivinster från lotterier som anordnats i ifrågavarande medlemsstat är skattefria vid inkomstbeskattningen.

Timmermans

Edward

Jann

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 november 2003.

R. Grass

V. Skouris

Justitiesekreterare

1 – Rättegångsspråk: svenska.